

Dawid Sikora

NIETYPOWA KOLONIA ŚMIESZEK *LARUS RIDIBUNDUS* W WARSZAWIE

Wiosną 2010 roku w warszawskiej dzielnicy Wilanów odnalazłem kolonię śmieszki *Larus ridibundus* na opuszczonym placu budowy (fot. 3). Kolonia liczyła kilkadziesiąt gniazd, a ich liczba rosła w trakcie sezonu lęgowego. Prace budowlane zostały wstrzymane kilka lat temu – wskazuje na to wiek zakrzaczeń wierzbowych, wyrosłych w obrębie budowy. Wiosną 2010 roku całość terenu zalana była wodą, z której wystawały betonowe filary oraz fundamenty przyszłego budynku. Elementy te wystawały około 2 m ponad lustro wody i były oddalone jeden od drugiego o około 2-3 m. Powstały w ten sposób „zbiornik” wodny miał głębokość około 40 cm, a jego dno stanowiła jednolita betonowa płyta. Jako miejsce lęgów ptaki wybrały filary, ściany działowe oraz inne wystające z wody elementy. Zdecydowana większość gniazd była usytuowana na filarach, gdzie między wystające druty zbrojeniowe, ptaki naniosły materiał roślinny budujący gniazdo. Tak wyglądało około 60% gniazd w kolonii. Około 30% była założona na ścianach działowych, a pozostałe 10% w innych miejscach, np. wystających z wody stertach gruzu. W trakcie sezonu lęgowego kilkakrotnie kontrolowałem kolonię uzyskując następujące dane o przebiegu lęgów:

- kwiecień – obecność ptaków w kolonii,
- 3 maja – pierwsze gniazda (około 50), brak jaj,
- 10 maja – pierwsze jaja,
- 20 maja – kilka nowych gniazd oraz zagnieżdżenie się 1 pary mewy siwej *Larus canus*,
- 23 maja – pierwsze pisklęta,
- 29 maja – przybyły kolejne gniazda, kolonia liczyła wtedy 74 gniazda,
- 10 czerwca – obserwacja pierwszych lotnych młodych,
- 19 czerwca – obserwacja około 20 lotnych młodych, część ptaków ciągle wysiadywała jaja.

Prezentowane dane są dość pobieżne, gdyż kolonia była kontrolowana spoza ogrodzenia budowy. Podejście do płotu powodowało agresywne reakcje dorosłych ptaków. Obecność obserwatora płoszyła także świeżo wyklute pisklęta. W jednym przypadku pisklę zeskoczyło z betonowego filara do wody. Po tym zdarzeniu zrezygnowałem z bliższego podchodzenia do gniazd, jednakże jeszcze kilkakrotnie obserwowałem pisklęta, pływające na wodzie, które najprawdopodobniej ginęły, nie mogąc wrócić do gniazda.

Ponadto stwierdzono także łęg łycki *Fulica atra* (dnia 20 maja obserwowałem 1 *pull.* natomiast 10 czerwca 1 dorosłego osobnika) oraz kilkakrotnie w maju odnotowałem śpiewającego trzciniaaka *Acrocephalus arundinaceus*.

Trudno ustalić co mogło być przyczyną założenia przez śmieszki kolonii w tak nietypowym miejscu. Bez wątplenia bezpośrednią przyczyną nie była powódź, jaka wystąpiła wiosną 2010 roku, gdyż ptaki zasiedliły to miejsce długo przed pojawieniem się na Wiśle pierwszej fali powodziowej (druga dekada maja). Powódź przyczyniła się natomiast do wzrostu liczby par łęgowych w kolonii oraz do pojawienia się jednej pary mewy siwej w trakcie sezonu lęgowego. Ponadto w marcu 2009 obserwowałem w tym miejscu śmieszki, jednak nie kontrolowałem obiektu w późniejszym czasie. Także zdjęcie zamieszczone w aplikacji Google Earth pokazuje obecność ptaków w tym miejscu. Zdjęcie to zostało wykonane 9 kwietnia 2009 r. Opisane fakty wskazują, że ta opuszczona budowa mogła być także miejscem łęgów w latach wcześniejszych. Miejsce to jest oddalone od Wisły o 3 km.

W kwietniu 2011 r. woda z tego miejsca została wypompowana. Skutkiem tego było opuszczenie kolonii przez śmieszki. Na łęgi pozostała tylko jedna para mew siwych.

Śmieszka jest gatunkiem, który w wyborze lokalizacji kolonii wykazuje stosunkowo dużą plastyczność. Najczęściej gniazduje na eutroficznych zbiornikach wodnych z wynurzoną i pływającą roślinnością, na wyspach w nurcie rzeki, w żwirowniach, na gliniankach, torfiankach oraz zbiornikach zaporowych, rzadziej na wilgotnych łąkach (Sikora *et al.* 2007). Brak natomiast krajowych doniesień o tym, żeby śmieszka wykorzystywała do odbycia łęgów tego typu miejsca. Spośród pozostałych gatunków mew gniazdujących w Polsce, kilka gatunków dość powszechnie wykorzystuje obiekty budowlane jako miejsca łęgów. Są to mewa siwa, mewa srebrzysta *Larus argentatus*, mewa białogłowa *Larus cachinnans*, mewa romańska *Larus michahellis* (Stolarz & Nowicki 1999, Kajzer 2002, Chylarecki *et al.* 2009).

Składam podziękowania Krzysztofowi Pietraszowi za pomoc w kontrolowaniu kolonii. Praca powstała w ramach działalności Sekcji Ornitologicznej Koła Naukowego Leśników Studentów Wydziału Leśnego SGGW w Warszawie.

Literatura

- Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. (red.). 2009. *Monitoring ptaków łęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasią*. GIOŚ, Warszawa.
- Kajzer Z. 2002. *Nietypowa lokalizacja gniazd mewy pospolitej Larus canus*. Not. Orn. 43,3: 199-200.
- Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. 2007. *Atlas rozmieszczenia ptaków łęgowych Polski 1985-2004*. Bogucki WN. Poznań.
- Stolarz P., Nowicki W. 1999. *Nietypowa lokalizacja łęgu mewy pospolitej Larus canus w Warszawie*. Kulon 4, 1-2: 81-82.

Adres do korespondencji:

Sekcja Ornitologiczna Koła Naukowego Leśników, Wydział Leśny SGGW, ul. Nowoursynowska 160, 02-787 Warszawa, e-mail: dsikora1@o2.pl

**ATYPICAL COLONY OF THE BLACK-HEADED
GULL *LARUS RIDIBUNDUS* IN WARSAW**

Summary

In May and June 2010, several dozen nests of the Black-headed Gull *Larus ridibundus* were found on an abandoned building under construction in Warsaw (52°9'N, 21°4'E) (Photos 3). The nests were placed on concrete pillars and partition walls. Many nests were successful.

Fot. 3. Opuszczona budowa zasiedlona przez śmieszkę *Larus ridibundus*. Warszawa-Wilanów, 29 V 2010 r. (fot. D. Sikora)

Photo 3. The colony of Black-headed Gulls *Larus ridibundus* on the abandoned construction. Warsaw -Wilanów. 29 May 2010 (Photo D. Sikora)